

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 609, 650 IR 661 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2536 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ
ĮSTATYMO NR. IX-876 5 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-
2537“ PROJEKTO (toliau – projektas)
(TAP NR. TAP-19-106; TAIS NR. 18-13482(3))**

2019-01-31 Nr. NV-302

Vilnius

Projekto rengėja: Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas: pateikti Vyriausybės išvadą dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 609, 650 ir 661 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2536 ir Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 5 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2537 (toliau – Įstatymų projektai).

Dabartinė situacija: Projektas parengtas vykdant Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio pavaduotojo 2018 m. spalio 12 d. rezoliucija Nr. S-3495, bei atsižvelgiant į Seimo valdybos 2018 m. spalio 10 d. sprendimo Nr. SV-S-921 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 ir 2 punktus kuriais prašyta pateikti išvadą dėl Įstatymų projektų.

Įstatymų projektų teikėjas - Lietuvos Respublikos Prezidentė (projektus parengė Prezidento kanceliarijos Teisės grupė). Siūlomais įstatymų projektais tobulinamas antstolių veiklos teisinis reguliavimas:

- *mažinama vykdymo išlaidų našta, užtikrinama, kad jos būtų objektyviai pagrįstos, ir pašalinama galimybė antstoliui piktnaudžiauti suteiktais įgaliojimais, taip pat mažinamas į socialinę atskirtį patenkančių asmenų skaičius bei skaidrinama antstolių veikla;*

- *siekiami atsisakyti privataus ūkio subjektams būdingų įkainių nustatymo principų ir užtikrinti, kad būtiniosios vykdymo bylos administravimo išlaidos būtų siejamos su atliekamų veiksmų savikaina, o kryžminio subsidijavimo principas būtų taikomas tik skaičiuojant atlygį antstoliui už išieškotą skolą.*

Antstolių įstatymo 5 str., apibrėžiant nepriekaištingą reputaciją, siūloma papildyti sąlyga, kad asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos padarymo, bet nuo baudžiamosios atsakomybės ar nuo bausmės atleistas, ir nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo penkeri metai.

Antstolių įstatymo 21 str. 5 d. siūloma atsisakyti nuostatos, kad vykdymo išlaidos grindžiamos skaičiavimais, kuriais užtikrinamas antstolio ekonominis nepriklausomumas, skatinamas efektyvus išieškojimas ir atsižvelgiama į veiklos, reikalingos antstolio funkcijoms atlikti, vertę, vykdymo išlaidų perskirstymą (kryžminį subsidijavimą) tarp skirtingų vykdomo proceso dalyvių, antstolio profesinės veiklos ir civilinės atsakomybės riziką, sąnaudas.

Vietoj to siūloma nustatyti, kad vykdymo išlaidos grindžiamos ekonominiais skaičiavimais ir atsižvelgiama į veiklos, reikalingos antstolio funkcijoms atlikti, pobūdį. Vykdomosios bylos administravimo išlaidos turi atitikti antstolio ir jo darbuotojų patiriamas sąnaudas (materialines ir laiko) vykdymo veiksmams atlikti. Atlygis antstoliui nustatomas įvertinant poreikį sukurti tinkamas klientų aptarnavimo sąlygas ir įdarbinti reikalingos kvalifikacijos darbuotojus, atsižvelgiant į

vykdymo išlaidų perskirstymą (kryžminį subsidijavimą) tarp skirtingų vykdomo proceso dalyvių ir negali viršyti 15 proc. išieškotinos sumos dydžio.

Atsižvelgiant į tai, kad antstolių vykdomos funkcijos yra viešosios valstybės perduotos funkcijos, Antstolių įstatymo 21 str. 7 d. siūloma nustatyti įpareigojimą Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai viešai paskelbti antstolių gautų pajamų ir patirtų išlaidų atliekant antstolio funkcijas ir teikiant paslaugas ataskaitas.

CPK 609 str. siūloma įtvirtinti, kad antstolis papildomus bylos administravimo veiksmus vykdo pagal Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytą veiksmų prioritetinį eiliškumą atskiriems vykdymo proceso rezultatams pasiekti. CPK 650 str. papildymu siūloma įpareigoti išieškotoją dėl visų to paties skolininko skolų kreiptis į vieną antstolį. CPK 661 str. siūloma nustatyti, kad raginimas susimokėti skolą nesiunčiamas dėl mažesnių negu dešimt eurų piniginių sumų išieškojimo.

Projekto esmė: Projekte siūloma iš esmės pritarti Įstatymų projektams ir pateikti pastabas bei pasiūlymus dėl jų tobulinimo:

1. CPK 2 str. siūloma papildyti nuostata, kad naujas vykdomasis dokumentas dėl išieškojimo to paties išieškotojo naudai iš to paties skolininko turi būti pateikiamas vykdyti tam pačiam antstoliui tik tuo atveju, jeigu naujas vykdomasis dokumentas yra vykdytinas to antstolio veiklos teritorijoje. Siekiant mažinti to paties išieškotojo naudai vykdomų bylų skaičių, siūloma CPK 754 str. 5 d. papildyti nuostata, kad tuo atveju, kai to paties išieškotojo naudai vykdomos kelios vykdomosios bylos, išieškotos lėšos skiriamos anksčiausiai pradėti vykdomajai bylai.

2. Siekiant apriboti antstolių galimybes atlikti perteklinius vykdymo proceso veiksmus, siūloma antstolio veiksmų prioritetinį eiliškumą atskiriems vykdymo proceso rezultatams pasiekti, nustatyti ne Teisingumo ministro patvirtintoje Sprendimų vykdymo instrukcijoje (kaip numatyta CPK projekto 1 str.), bet pakeisti CPK nustatytą vykdymo išlaidų struktūrą ir panaikinti vykdomosios bylos administravimo papildomas išlaidas, patiriamas atliekant atskirus veiksmus konkrečioje vykdomojoje byloje.

3. Atsižvelgiant į tai, kad skolos iki 289,62 euro sudaro daugiau kaip 60 procentų visų piniginių išieškojimų, o 15 procentų maksimalaus dydžio atlygio antstoliui nustatymas šiose vykdomosiose bylose atlygį antstoliui sumažintų iki 18 kartų ir dėl to antstolio veikla taptų nuostolinga, siūloma, kad išieškant nedideles skolas, kaip ir šiuo metu, būtų taikomas fiksuotas atlygis, o maksimalus atlygio dydis būtų taikomas tik išieškant didesnes skolas.

4. Atsižvelgiant į tai, kad vykdymo procesą, įskaitant vykdymo išlaidų apskaičiavimo ir išieškojimo bei paskirstymo tvarką, reguliuoja CPK ir jo įgyvendinamieji teisės aktai, o Antstolių įstatymas reglamentuoja tik antstolio įgaliojimų įgijimo, sustabdymo ir pasibaigimo tvarką, teises ir pareigas, savivaldos sistemą ir kitus su antstolių veikla susijusius santykius, siūloma vykdymo išlaidų struktūrą ir siūlymą apriboti maksimalų atlygio antstoliui dydį nustatyti CPK.

5. Kadangi Antstolių įstatymo 21 str. 4 ir 6 d. atkartoja CPK 583 ir 609 str., taip pat įvertinus tai, kad, vykdymo išlaidų struktūrą ir maksimalų atlygio antstoliui dydį įtvirtinus CPK, Antstolių įstatymo 21 str. 5 d. nuostatos, nustatančios vykdymo išlaidų dydžių nustatymo kriterijus, taptų neaktualios, siūloma Antstolių įstatymo 21 str. 4, 5 ir 6 d. pripažinti netekusiomis galios.

6. Kadangi pakeitimai sumažins antstolių pajamas, siūloma Antstolių įstatymo 21 str. 2 d. 4 p. suteikti antstoliui teisę aukciono tvarka realizuoti ne tik įkeistą kilnojamąjį, bet ir nekilnojamąjį turtą, ir suteikti antstoliui galimybę daugiau pajamų gauti iš sutartiniais pagrindais teikiamų paslaugų.

7. Užtikrinant teisinės sistemos nuoseklumą ir asmenų lygiateisiškumą, siūloma ne viešai skelbti antstolio gautų pajamų ir patirtų išlaidų atliekant antstolio funkcijas ir teikiant paslaugas ataskaitas, kaip tai numatyta Antstolių įstatymo projekto 2 str. 2 d., bet antstolius įtraukti į Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 10 str. 2 d. pateiktą asmenų, kurių turto deklaracijų duomenys skelbiami viešai, sąrašą.

8. Siekiant užtikrinti skaidresnį ir nešališką vykdymo procesą siūloma papildyti Antstolių įstatymo projektą kitomis nuostatomis, reglamentuojančiomis reikalavimus antstolio ir antstolio padėjėjo asmeniui bei ribojančiomis galimybę šiems asmenims piktnaudžiauti jiems suteiktais įgaliojimais.

Derinimas: Projektas derintas su Finansų ministerija ir Antstolių rūmais. Dėl institucijų pateiktų pastabų parengta derinimo pažyma.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatomis: Projektas neprieštarauja Septynioliktosios Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome rengėjams įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus projektui (2018 m. sausio 30 d. išvada Nr. NV-288).

Siūlome projektą teikti į Tarpinstitucinį pasitarimą.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

Audrius Kasinskas, tel. +370 706 63733, el. p. audrius.kasinskas@lr.lt